

SÜRNÜMERER MOLAR DIŞLERİN RETROSPEKTİF OLARAK İNCELENMESİ: KLİNİK VE RADYOLOJİK BİR ÇALIŞMA

RETROSPECTIVE ANALYSIS OF SURNUMERARY MOLARS: A CLINICAL AND RADIOLOGICAL STUDY

Yrd. Doç. Dr.Cihan BEREKET*

Yrd. Doç. Dr.Nilüfer ÇAKIR-ÖZKAN*

Yrd. Doç. Dr.İsmail ŞENER*

Yrd. Doç. Dr.Mustafa TEK **

Yrd. Doç. Dr.Salih ÇELİK***

Makale Kodu/Article code: 342

Makale Gönderilme tarihi: 08.06.2010

Kabul Tarihi: 06.10.2010

ÖZET

Amaç: Literatürde sürnümerer molar dişler ile ilgili çalışmalar az sayıdadır. Bu çalışma 31 hastada gözlenen 41 adet sürnümerer molar dişin klinik ve radyolojik özelliklerini incelemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada sürnümerer molar dişi olan 31 hastada (9 erkek, 22 kadın) saptanan 41 adet sürnümerer molar diş incelendi. Olguların yaşı, cinsiyeti, dişlerin unilaterall yada bilateral oluşu, lokalizasyonları, şekli, sürme durumları ve ilişkili patolojiler incelendi.

Bulgular: Lokalizasyonlarına göre değerlendirildiğinde, maksillada 37(%90.2), mandibulada ise 4 (% 0.8) adet sürnümerer molar diş görüldü. 41 adet sürnümerer dişin 27(%65.8)'sinin distomolar (16 (%59.3) simetrik ve bilateral, 11(% 40.7) unilaterall), 14(% 34.2)' ünün paramolar diş (4(% 28.6) simetrik ve bilateral, 10(% 71.4) unilaterall) olduğu bulundu.

Sonuç: Sürnümerer molar dişler komşu dişlerde sürme bozukluğu, çürük, kök rezorpsiyonu, kist formasyonu gibi patolojilere neden olabilmektedir. Bu yüzden dikkatli bir klinik ve radyolojik inceleme ile erken teşhis edilmeleri, ilişkili komplikasyonların önlenmesi bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Sürnümerer Molar, Paramolar, Distomolar

ABSTRACT

Purpose: There are a few studies focused on supernumerary molar teeth in the literature. The present study was done with the aim to analyse the clinical and radiological features of 41 supernumerary molar teeth in 31 patients.

Material and Methods: In this study 31 patients (9 male, 22 female) who had 41 supernumerary molar teeth were evaluated. The age and sex of the cases, unilateral or bilateral occurrence, localizations, shape, eruption state and associated pathologies were assessed.

Results: Of the supernumerary molar teeth, 37 (90.2%) were in maxilla and 4 (0.8%) were in mandible. Among the total 41 supernumerary molars, 27 (65.8%) were found to be distomolar (16 (59%) bilateral, 11 (41%) unilateral), and 14(34.2%) paramolar teeth (4 (28.6%) bilateral, 10 (71.4%) unilateral).

Conclusion: Supernumerary molar teeth may cause pathologies such as eruption disturbance, caries, root resorption, cyst formation. Therefore, early diagnosis with careful examination is important to prevent associated complications.

Key Words: Supernumerary Molar, Paramolar, Distomolar

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş, Çene Hastalıkları ve Cerrahisi A.D. SAMSUN

**Medipol Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş, Çene Hastalıkları ve Cerrahisi A.D. İSTANBUL

***Mustafa Kemal Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş, Çene Hastalıkları ve Cerrahisi A.D. HATAY

GİRİŞ

Normal bir çene kadranında bir santral keser, bir lateral keser, bir kanin, iki premolar ve 3 molar diş bulunur¹. Dental arkta, normalden fazla olan dişlere "sürnümerer" dişler adı verilir². Sürnümerer dişlere hem süt hem daimi dentisyonda rastlanmaktadır³. Tam olarak gelişemeyen bu dişler basit bir odontoma, küçük, şekilsiz, tüberkül veya konik formda "rudimenter" veya normal diş anatomik yapısına benzeyen "suplementer diş" olarak çeşitli şekillerde oluşabilirler². Sürnümerer dişler sıklıkla üst çene, ön bölgede görülürler (meziyodens). Bunu takiben üst çene molar, alt çene molar, premolar, kanin ve lateral dişler bölgesinde görülürler⁴.

Sürnümerer molar (SM) dişlerin görülme sıklığı %1-2 arasında değişmektedir. Molar bölgede görülen sürnümerer dişlere 4. molar dişler adı verilir⁵. Üçüncü molar dişlerin distalinde bulunan sürnümerer dişlere "distomolar", molar diş bölgesinde bukkal veya lingual olarak konumlanan sürnümerer dişlere "paramolar" dişler adı verilir⁶. Distomolar dişler genellikle tam olarak gelişemezler, rudimenter veya konik bir şekle sahiptirler ve sıklıkla palatal yönde yerleşirler. SM dişler erkeklerde ve maksillada daha sık görülürler. Mandibulada nispeten az görülen bu dişler genellikle gömülüdürler⁷. Etiyolojisi tam olarak bilinmemekle birlikte heredite, anormal embriyolojik gelişim, çevresel faktörler ileri sürülmekte veya dental laminada bulunan diş tomurcuklarının formasyon döneminden sonra aşırı aktivitesinin devam etmesi ile açıklanmaktadır⁸.

Literatürde SM dişler ile ilgili çalışmalar az sayıdadır. Bu çalışmada amacımız 41 adet SM diş olgusunu klinik ve radyolojik özellikleri bakımından retrospektif olarak incelemektir.

METOD VE HASTALAR

Bu çalışmada 2004-2006 yılları arasında Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş, Çene Hastalıkları ve Cerrahisi kliniğine 2006-2007 yılları arasında ve Konya Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, Ağız, Diş, Çene Hastalıkları ve Cerrahisi kliniğine çeşitli nedenlerle başvuran, SM diş varlığı tespit edilen 31 hastanın kayıtlarından elde edilen verilere göre klinik ve radyolojik incelemesi yapıldı. Bu incelemede gözlenen 41 adet SM diş, yaş, cinsiyet,

şekil ve boyut özellikleri, lokalizasyon, dişlerin çenelere göre dağılımı, komşu dişler veya kendilerinin gömülü olup olmaması, paramolar veya distomolar oluşu ve ilişkili komplikasyonlar bakımından değerlendirildi.

SONUÇLAR

31 hastada toplam 41 adet SM diş varlığı tespit edildi. 31 hastanın 9'u (% 29) erkek 22' si (% 71) kadındı. Hastaların yaş ortalaması 23.5' ti. 31 hastanın 27'sinde (%87) üst çenede 4 (% 3) hastanın ise alt çenede SM diş mevcuttu. 31 hastanın 21 (% 67.7)' inde unilaterale, 10 (%32.3)'unda ise bilaterale SM diş görüldü. 31 hastanın 20(%64.5)'inde SM dişler gömülü, 17(%54.8) hastada ise SM dişler ile ilişkili komşu 20 yaş dişleri gömülü idi (Tablo 1).

Tablo 1. Sürnümerer molar dişlerin lokalizasyon, pozisyon, tek veya iki taraflı oluşu ve komşu gömülü yirmi yaş diş varlığının hasta sayısına göre dağılımı.

	Hasta sayısı	
	(%)	
Lokalizasyon	Üst çene	27(%87)
	Alt çene	4(%3)
	Toplam	31
Tek veya çift taraflı oluşu	Unilateral	21(%67.7)
	Bilateral	10(%32.3)
	Toplam	31
Pozisyon	Gömülü	20(%64.5)
	Sürmüş	11(%35.5)
	Toplam	31
Gömülü komşu yirmi yaş dişin varlığı	Var	17(%54.8)
	Yok	14(%45.2)
	Toplam	31

SM dişler lokalizasyonlarına göre incelendiğinde, maksillada 37 (%90.2), mandibulada ise 4 (%0.8) adet SM diş görüldü. 41 adet SM dişin, 27 (%65.8)'sinin distomolar diş olduğu, distomolar dişlerin 16 (%59.3)'ünün simetrik ve bilaterale (Şekil 1), 11 (% 40.7)'inin unilaterale (Şekil 2) olduğu görüldü. 41 adet SM dişin, 14(% 34.2)'ünün paramolar diş, paramolar dişlerin 4 (% 28.6)'ünün simetrik ve bilaterale, 10 (% 71.4)'ünün ise unilaterale (Şekil 3) olduğu görüldü (Tablo 2). Distomolar diş olgularının cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde hastaların

14(%51.8)'ü kadın, 4(%14.8)'ü erkek , paramolar diş olgularının 8(%57.1)'i kadın, 5(%35.7)'i erkekti.

SM diş olgularının kliniğimize başvuru nedenleri incelendiğinde bir vakada mandibula fraktürü, bir vakada komşu yirmi yaş dişi çekimi sonrası ağrı ve alveolit, iki vakada temporomandibuler bölgede ağrı, bir vakada diş çürüğü, diğer hastaların çoğunda komşu yirmi yaş dişlerinden kaynaklanan ağrı veya perikoronit olduğu belirlendi.

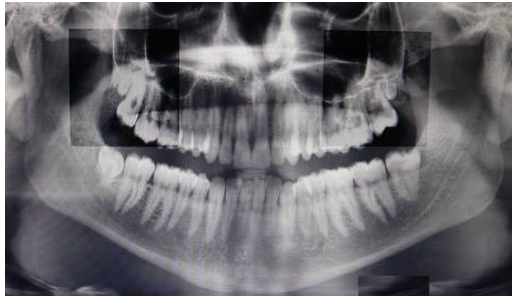
Tablo 2. Sünnümerer molar dişlerin tek veya iki taraflı oluşu,

		Sayı	Yüzde(%)
Alt çene		4	0.8
Üst çene		37	90.2
Distomolar dişler	Unilateral	11	40.7
	Bilateral	16	59.3
	Kadın	14	51.8
	Erkek	4	14.8
	Toplam	27	65.8
Paramolar dişler	Unilateral	4	28.6
	Bilateral	10	71.4
	Kadın	8	57.1
	Erkek	5	35.7
	Toplam	14	34.1

cinsiyet ve lokalizasyonlarına göre dağılımı

Şekil 3. 15 yaşındaki bayan hastanın üst sol ikinci molar dişin vestibülünde sürmüş paramolar dişin A; klinik, B; radyografik görüntüsü

Şekil 1. Üst çenede simetrik yerleşim sergileyen distomolar diş olgusu

Şekil 2. Sağ alt çenede görülen gömülü distomolar diş olgusu

TARTIŞMA

SM dişlerin görülme sıklığı %1-2 arasında değişmektedir. Literatürde sünnümerer dişlerle ilgili çok sayıda klinik araştırma olmasına rağmen, sadece SM dişlerin incelendiği çalışma az sayıda veya olgu sunumu şeklindedir. Cassetta ve ark.¹⁰ 23 SM vakasından oluşan serilerinde, bu dişlerin 13'ünün distomolar, 10'unun paramolar olduğunu bildirmişlerdir. Bu çalışmada distomolar dişler paramolar dişlere oranla yaklaşık olarak 2 kat daha fazla görülmüştür.

SM dişler üst çenede alt çeneye göre daha sık görülmektedir.^{2,7,8,9} Distomolar dişlerin üst çenede görülme oranını Grimanis ve ark.⁴ %79, Spaugue ve

ark.¹¹ ise %91 olarak rapor etmişlerdir. Bu çalışma da SM dişlerin üst çenede daha çok görülmesi (%90.2) literatürle uyumludur.

Sünnümerer molarların kadınlara oranla erkeklerde daha sık görüldüğü rapor edilmiştir^{7,8,9}. Yapılan farklı çalışmalarda erkeklerde görülme oranının kadınlara göre 2 kat, hatta 3 kat fazla olduğu bildirilmiştir¹². Ancak Grimanis ve ark.⁴ distomolar dişlerin görülme sıklığı açısından kadın ve erkekler arasında önemli bir fark olmadığını rapor etmişlerdir. Çalışmamızda ise literatürden farklı olarak SM dişlerin kadınlarda görülme oranı erkeklerden yaklaşık olarak 2.5 kat (22/9) fazladır.

SM dişler genellikle unilateral olarak görülürler, bilateral görülmeleri daha nadirdir¹³. Zengin ve Çelenk¹⁴ 36 adet distomolar vakasının %33'ünün bilateral olduğunu bildirmişlerdir. Bu çalışmada distomolar olgularının %59.3'ü bilateral olarak izlenmiştir. Morfolojik yapıları bakımından, bu dişler genellikle konik, rudimenter ve mikrodont olabileceği gibi normal boyut ve yapıda da olabilirler⁷. Olgularımızın tümünde distomolarların komşu yirmi yaş dişlerinden boyut olarak küçük olmaları literatürle uyumludur.

Bu dişler lokalizasyonlarına bağlı olarak, dişlerde sürme bozukluğu, yer değişikliği, foliküler kist oluşumları veya komşu dişlerde çürük ve patolojik kök rezorbsiyonlarına neden olabilirler. Kendileri gömülü veya sürmüş olabilecekleri gibi komşu dişlerinde sürmesini engelleyebilirler. Bazen komşu dişlere engel olmaksızında birlikte gömülü kalabilirler⁹. Çalışmamızda ki 20 hastada SM'lar gömülü, bu hastaların 17'sinde ise SM dişlere komşu yirmi yaş dişlerinin de gömülü olduğu izlenmiştir.

SM dişler genellikle gömülü ve asemptomatik olmaları nedeniyle rutin radyografik incelemeler sırasında farkedilirler. Sünnümerer dişlerin %7-20'sinin herhangi bir klinik komplikasyona neden olmadığı bildirilmiştir¹⁵. Bununla birlikte, en sıklıkla %30-60 oranında komşu dişte sürme gecikmesine veya yer değişikliğine neden olabilirler. Çalışmamızda incelenen hastaların 20(%64.5)'inde SM dişlerin gömülü olduğu, bu hastaların 17(%54.8)'inde ise SM dişlere komşu yirmi yaş dişlerinin de gömülü olduğu izlenmiştir.

Olgularımızın kliniğimize başvuru nedenleri arasında mandibula fraktürü, yirmi yaş dişi çekimi sonrası ağrı ve alveolit, temporomandibuler bölgede ağrı, diş çürüğü ve çoğu hastada yirmi yaş dişlerine

bağlı ağrı veya perikoronit yer almaktadır. Benzer durum Sumer ve ark.¹⁵ tarafından bildirilmiştir.

Tedavilerinde tüm bu faktörler göz önüne alınarak, komplikasyona neden olan sünnümerer dişlerin çekilmesi, komplikasyona neden olmayan asemptomatik dişlerin periyodik olarak takip edilmesi önerilmektedir.

Sonuç olarak molar dişlerle yakın ilişkide bulunan SM dişler, bu dişlerde perikoronit, çürük, sürme bozukluğu veya kist formasyonu gibi patolojilere neden olabilirler. Dolayısıyla oral cerrahi ile uğraşan hekimlerin oral bölge sorunlarının tedavisinde etyolojik faktör olabilecek SM dişleri klinik veya radyolojik incelemede gözardı etmemeleri ve bu dişlerde tedavi planına dahil etmeleri gereklidir.

KAYNAKLAR

1. Sicher H., Dubrul E.L.: Oral Anatomy. The C.V. Mosby Company Saint Louis 1970
2. Scheiner MA, Sampson WJ. Supernumerary Teeth A Review of the literature and four case reports. Aust Dent J. 1997; 42:160-165
3. Buerviaje TM, Rapp R. Dental anomalies in children a clinical and radiographic study. J Dent Child. 1984;51: 42-46
4. Grimanis GA, Kyriakides AT, Spyropoulos ND. A survey on supernumerary molars. Quintessence Int.1991;22:989-1005.
5. Mittelman HR, Poliak M. Fourth molars in the maxilla and mandible. Exodontia.1963; 16: 1297-1300
6. White SC, Pharoah MJ. Oral Radiology Principles and Interpretation 4th Ed. C.V.Mosby Co. St Louis.2000, p.303
7. Sugimura M, Tsuji Y, Yamaguchi K, Yoshida Y, Tanioka H, Kawakatsu K. Mandibular distomolars. Oral Surg 1975;40:341-345
8. Neville B, Damm D, Allen C, Bouquot J. Oral Maxillofacial Pathology. 2.nd Ed. WB Saunders, Philadelphia.2002, p.71
9. Mollaoğlu N, Güngör K. Sünnümerer dişler: literatür derlemesi ve olgu bildirimleri. Atatürk Üniv Diş Hek Fak Derg 2000;10:40-44.
10. Casetta M, Pompa G, Stellar. et al. Hyperdontia: A Epidermiological Survey. J Dent Res.2001;80(4): 1295-2001

11. Spauge JD.Oral Pathology. St Louis: Mosby Co.1973. p.223
12. Timocin N, Yalcin S, Ozgen M, Tanyeri H. Supernumerary molars and paramolars. J Nihon Univ Sch Dent. 1994 ;36(2):145-150.
13. Öztürk M, Koşger HH, Polat S, Yeler H. Mandibular Distomalar (Vaka Raporu). Cum Üniv Diş Hek Fak Derg. 1999;2(1):62-63
14. Zengin Z, Çelenk P. Distomolarların retrospektif olarak incelenmesi. Ondokuz Mayıs Üniv Diş Hek Fak Derg 2007;8(3):174-178.
15. Sumer M, Hoşgör F, Sumer P. Sürnümere Molarlar: Altı Olgu Nedeniyle. Ondokuz Mayıs Üniv Diş Hek Fak Derg. 2006;7(2): 119-123

Yazışma Adresi

Yrd. Doç. Dr. Cihan BERKET
Ondokuz Mayıs Üniversitesi,
Diş Hekimliği Fakültesi,
Ağız, Diş, Çene Hastalıkları ve Cerrahisi A.D.
SAMSUN
E-posta: cbereket@omu.edu.tr.
Telefon: 0 362 312 19 19/30 19

